ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

[Μία στήλη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέσῃ τὰς σκέψεις του ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε ζητημάτων καὶ νὰ ἐκφράζῃ τὸν πόνον του].

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ, ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

— Αἱ πλάκες τῆς ὁδοῦ Ἀγορακρίτου

Ἀπὸ μακροῦ χρόνου εὑρίσκονται ἐσκορπισμέναι τῇδε κακεῖσε αἱ πρὸ τῆς οἰκίας Ζερβουλάκου πλάκες τοῦ πεζοδρομίου τῆς ὁδοῦ Ἀγορακρίτου, τὸ ὁποῖον ἀνέσκαψεν ἡ «Πάουερ» προκειμένου νὰ τοποθετήσῃ θεμέλια τῶν οἰκιῶν κάτωθεν τῶν ὁποίων θὰ διέλθῃ ὁ σιδηρόδρομος καὶ προλάβῃ οὕτω ἐνδεχόμενον κίνδυνον καταρρεύσεως αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς ἁρμόδιος νὰ διατάξῃ τὴν τοποθέτησιν τῶν πλακῶν τούτων, αἵτινες καθιστοῦν ἀδιάβατον τὴν ὁδόν; Καὶ ἕνα ἄλλο: Νομίζει ἄραγε ἡ «Πάουερ» ὅτι ἀπηλλάγη τῶν εὐθυνῶν μὲ τὰ ἀμφιβόλου πρακτικότητος πρόχειρα μέτρα τὰ ὁποῖα ἔλαβε διὰ τὴν πρόληψιν τῆς καταρρεύσεως τῶν οἰκιῶν;

— Οἱ ναῦται τῆς ἀπογραφῆς 1928α

Οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὰς τάξεις τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ ἐργάται θαλάσσης τῆς ἀπογραφῆς 1928α' παραπονοῦνται διότι μολονότι συνεπλήρωσαν 15μηνον ὑπηρεσίαν ὄχι μόνον δὲν ἐξεδόθη ἡ διαταγὴ τῆς ἀπολύσεώς των, ἀλλ' οὔτε κἂν τοῖς ἐγένετο γνωστὸς ὁ χρόνος τῆς ἀπολύσεώς των διὰ νὰ κανονίσουν τὰς ὑποθέσεις των. Δὲν νομίζει τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ὅτι ἐπιβάλλεται ὅπως ἐκδώσῃ ἀπὸ τοῦδε τὴν διαταγὴν τῆς ἀπολύσεώς των διὰ νὰ τακτοποιήσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι τὰς ὑποθέσεις των;

— Αἱ προαγωγαὶ τῶν δημοδιδασκάλων

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου τινὲς ἐκ τῶν δημοδιδασκάλων προήχθησαν εἰς εἰσηγητάς, τὸ διάταγμα ὅμως τῆς προαγωγῆς των δὲν ἐδημοσιεύθη ἀκόμη.

Οἱ παραπονούμενοι διδάσκαλοι παρακαλοῦν τὸν νέον ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργὸν ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν δημοσίευσιν τῶν σχετικῶν διαταγμάτων.

— Αἱ λαϊκαὶ ἀγοραὶ

Τακτικὸς ἀναγνώστης μας ἐξ ἀφορμῆς τῶν καταβαλλομένων ἐνεργειῶν διὰ τὴν κατάργησιν τῶν λαϊκῶν ἀγορῶν, μᾶς γράφει ὅτι δὲν συμφέρει διόλου εἰς τὸν λαὸν ἡ κατάργησις αὐτῶν διότι ἀγοράζει ἐκεῖ εἰς εὐθηνὰς τιμὰς τὰ εἴδη τῆς πρώτης ἀνάγκης καὶ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως πάσῃ θυσίᾳ διατηρήσῃ αὐτάς, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὸν δημιουργούμενον ἐπίτηδες ἀδικαιολόγητον θόρυβον.

— Μνημόσυνον τοῦ Ψυχάρη εἰς Χίον

Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐτελέσθη εἰς τὴν Χίον, ἰδιαιτέραν πατρίδα τοῦ Ψυχάρη φιλολογικὸν μνημόσυνον, πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐκεῖ Φιλοτεχνικοῦ Ὁμίλου καὶ τοῦ συλλόγου καθηγητῶν Χίου. Ὁμιληταὶ ἦσαν ὁ πρόεδρος τοῦ Διδασκαλικοῦ συνδέσμου κ. Δ. Χαρτουλάρης, ὁ λόγιος νέος κ. Χ. Παϊδούσης καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ γυμνασίου Χίου κ. Θ. Βλιζιώσης. Κατὰ τὰ διαλείμματα ἡ δὶς Στάσα Ἰατρίδου ἀπήγγειλε ἕνα «μοιρολόϊ» στὴν μνήμην τοῦ Ψυχάρη καὶ ἕνα ὕμνον εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν τοῦ Κ. Παλαμᾶ.

Ὁ κ. Παϊδούσης ἀφοῦ ἔκαμε τὴν βιογραφία τοῦ Ψυχάρη ἀνέλυσεν ἐν πλάτει τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου του ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως καὶ ἔκρινεν αὐτὸν ὡς λογοτέχνην. Ὁ κ. Χαρτουλάρης ἐξέθεσεν ἐν συντομίᾳ τὴν ἱστορίαν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ψυχάρη. Ἡ αἴθουσα ἦτο κατάμεστος κόσμου.

ησυχάσω. Νὰ τῆς πῶ, πὼς ἤμουν περιοδεύων συνεργάτης τῆς «Πατρίδος» καὶ ὅτι ξεκίνησα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ τὰ ἰδῶ; Θὰ τῆς φαινόταν πὼς μιλοῦσα κινέζικα.

Ἔφυγα λοιπὸν χωρὶς νὰ τὴ χαιρετίσω καὶ πῆγα πάρα πέρα, σ' ἄλλο σπήλαιον.

Κ' αὐτοῦ ἡ πόρτα ἦταν ἀνοικτή. Ἀπ' ἔξω καθόταν καὶ λιάζονταν ἕνας γέρος. Τὸν ρώτησα ἀπὸ ποῦ εἶνε καὶ ἐκεῖ σταμάτησα τὴ συζήτησι. Οἱ ἀποπνικτικὲς ἀναθυμιάσεις τοῦ χασὶς δὲν μ' ἄφησαν νὰ προχωρήσω.

Χρειάσθηκα δυὸ ὁλόκληρες ὧρες νὰ περιοδεύσω τὶς τρῶγλες γιὰ νὰ μάθω περὶ ποίων τέλος πάντων ἀνθρωπίνων ὄντων ἐπρόκειτο. Τὸ ὅτι ἀνῆκαν στὴν λευκήν, τὴν Καυκασίαν φυλήν, φαινόταν ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου των, τὸ ὅτι δὲ ἦσαν Ἕλληνες φαινόταν ἀπὸ τὴν γλῶσσα ποὺ μιλοῦσαν. Ἀλλὰ πῶς βρέθηκαν ἐκεῖ δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω.

Τὸ ἔμαθα στὶς δύο ὧρες τῆς ἐρεύνης μου. Ἦσαν πρόσφυγες τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ, πάμπτωχοι, ἐλάχιστοι ντόπιοι, ἄστεγοι καὶ ἀρκετὰ ὑποκείμενα τοῦ κοινωνικοῦ ὑπεδάφους, ἀγνώστου προελεύσεως καὶ ἐπαγγέλματος, ποὺ βρῆκαν ἄσυλο στὰ σπήλαια τῆς Τρυπητῆς. Ἐκεῖ δὲν πατάει ποτὲ οὐδεμιᾶς εἰδικότητος ἀντιπρόσωπος τοῦ Κράτους, πλὴν τῶν ἀστυνομικῶν, οἱ ὁποῖοι πηγαίνουν γιὰ δύο λόγους: Ἢ γιὰ νὰ τοὺς εἰρηνεύσουν ὅταν συμπλέκωνται, ἢ γιὰ νὰ ἀναζητήσουν κανένα κακοποιὸν ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὸν βροῦν πουθενὰ ἀλλοῦ.

Μετὰ δίωρον παραμονὴν στὶς τρώγλες, ξεκίνησα γιὰ τὴν πόλιν. Στὸ δρόμο προσπαθοῦσα νὰ βάλω σὲ κάποια τάξι τὶς σκέψεις μου. Καὶ ἔλεγα λοιπόν. Καλά, οἱ ἀπέναντι ἀκριβῶς τῶν τρωγλῶν ἐπταώροφοι ἐκ μπετὸν ἀρμὲ οὐρανοξύστες οὔτε συγκινοῦνται, οὔτε ντρέπονται. Γιατὶ αὐτοὶ εἶνε καμωμένοι ἀπὸ βράχους, ἀπὸ τσιμέντο καὶ ἀπὸ σίδερο, οὐσίας δηλαδή, οἱ ὁποῖες, ὡς γνωστόν, δὲν συγκινοῦνται ποτέ. Ἀλλὰ οἱ ποικιλώνυμοι ἐκπρόσωποι τοῦ Κράτους, τί κάνουν; Πῶς ἀνέχονται τὸ αἶσχος αὐτὸ ποὺ, λόγῳ τῆς περιφανοῦς θέσεώς του, εἶνε τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ θὰ ἰδοῦν ἀποβιβαζόμενοι στὸ Ἡράκλειον οἱ ξένοι περιηγηταὶ καὶ θαυμασταὶ τῶν ἀπαραμίλλων ἀρχαιοτήτων τῆς Κνωσσοῦ; Ὕστερα, οἱ κάτοικοι τοῦ Ἡρακλείου, οἱ σκληρὰ φορολογούμενοι, τί χρεωστοῦν νὰ φέρουν τὴν ἠθικὴν εὐθύνην τοῦ ἀνομολογήτου αὐτοῦ αἴσχους; Τοὺς ἐζητήθη τι γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἐκ μέρους οἱουδήποτε ἁρμοδίου καὶ δὲν τὸ ἔδωκαν; Αἴ, λοιπὸν, ὄχι.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀπευθύνομαι πρὸς τὸν κ. Κατεχάκην γιὰ νὰ τοῦ πῶ ὅτι τὸ πραγματικὰ σπουδαῖον ἐκπολιτιστικὸν ἔργον ποὺ συντελεῖ ἀπὸ δύο ἐτῶν εἰς ὁλόκληρον τὴν Κρήτην θὰ πρέπῃ νὰ τὸ θεωρήσῃ ἀποτυχόν, ἂν οἱ τρωγλοδύται τῆς Τρυπητῆς δὲν στεγασθοῦν ὁπωσδήποτε τὸ ταχύτερον. Διότι τὸ γεγονὸς καὶ μόνον τῆς ὑπάρξεώς των εἶνε ἱκανὸν νὰ ἐξεγείρῃ κάθε τίμιαν συνείδησιν.

Τ. ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ

ΔΙΑ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΩΝΤΑΙ ΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΓΕΝΕΑΙ

ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΝΙΑΣ

ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ.—ΕΝΩ ΟΙ ΡΩΣΣΟΙ ΦΘΟΝΟΥΝ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.—Ο ΘΡΗΝΟΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ.—ΕΝΑ ΤΡΟΜΑΚΤΙΚΟΝ ΞΕΡΡΙΖΩΜΑ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

Ὅλα εἶνε ἤρεμα εἰς τὴν ὡραίαν νύμφην τοῦ Πόντου, τὴν Τραπεζοῦντα πλὴν ἡ θύελλα δὲν βραδύνει νὰ ἐνσκήψῃ. Τὴν 5 Ἀπριλίου 1916 τὰ ρωσσικὰ στρατεύματα προελαύνοντα καταλαμβάνουν τὴν Τραπεζοῦντα καὶ μέγα τμῆμα τῆς περιφερείας της, ἐνῷ οἱ τουρκικοὶ πληθυσμοὶ φεύγουν πρὸς τὰς τουρκικὰς γραμμὰς φοβούμενοι ἀντεκδικήσεις ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν καὶ ἰδίως τῶν Ἀρμενίων διὰ τὰς τρομερὰς σφαγάς.

Διὰ μίαν στιγμὴν οἱ Τοῦρκοι θέλουν νὰ ἐξαναγκάσουν καὶ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ὑποχώρησίν των εἰς τὸ Καραχισάρ, τὸ Ὀρδοῦ, τὴν Κερασοῦντα, ἀλλὰ τόσον ἡ ταχεῖα προέλασις τῶν Ρώσσων ὅσον καὶ ἡ σθεναρὰ ἐπέμβασις τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος σώζουν τὴν φορὰν ἐκείνην τὸ Χριστιανικὸν στοιχεῖον.

Ἡ Τραπεζοῦς ἀρχίζει νὰ ἀναγεννᾶται. Εἰς αὐτὴν συρρέουν πλεῖστοι Ἕλληνες τοῦ τουρκοκρατουμένου Πόντου, οἱ Ἕλληνες τῶν ἐπαρχιῶν Κερασοῦντος, Ροδοπόλεως καὶ Χαλδείας αἱ ὁποῖαι ἀπηλευθερώθησαν ὑπὸ τῶν Ρώσσων τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου τοῦ 1916 αὐξάνουν καὶ αὐτοὶ τὰς χριστιανικὰς μάζας καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, χάρις εἰς τὴν βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ρωσσίας οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων ἀρχίζουν νὰ ὑπερέχουν, νὰ δημιουργοῦν, νὰ διευθύνουν, νὰ ἐκλέγουν Ἕλληνα δήμαρχον, διὰ πρώτην φορὰν μετὰ τὸ 1461.

Ὁ Ἑλληνισμὸς εὑρίσκεται εἰς τὴν Τραπεζοῦντα εἰς στάδιον ἀκμῆς καὶ οἱ Ρῶσσοι ἀρχίζουν νὰ φθονοῦν. Θέλουν νὰ ἐκρωσσίσουν τὴν ἐκκλησίαν, ὀνειρεύονται ἀκόμη νὰ ἐκλέξουν καὶ Ρῶσσον Πατριάρχην εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὴν ὁποίαν νομίζουν ὅτι θὰ καταλάβουν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Διὰ νὰ ἐξουδετερώσουν μάλιστα τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου κολακεύουν τοὺς Τούρκους! Εἶνε τόση ἡ εὔνοια τῶν Ρωσσικῶν Ἀρχῶν πρὸς τοὺς Τούρκους, ὥστε χιλιάδες ὁλόκληροι φυγάδων ἐπανέρχονται εἰς τὰς ρωσσοκρατουμένας περιφερείας. Τὸ 1917 οἱ Τοῦρκοι τῶν ὑπὸ τῶν Ρώσσων κατεχομένων μερῶν ἀριθμοῦν ὑπὲρ τὰς 400 χιλιάδας.

Ἀλλὰ ἡ Ρωσσία δὲν στέκει καλὰ εἰς τὰ πόδια της. Ἀρχίζει νὰ καταρρέῃ τὸ στρατιωτικόν της γόητρον, ὁ Τσάρος ἐκθρονίζεται καὶ τὰ εἴδη τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ διαρπάζονται. Οἱ Τοῦρκοι πρόκειται νὰ ἀνακαταλάβουν τὰ ἀπολεσθέντα ἐδάφη. Ποῖος θὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ; Τὰ διάφορα πατριωτικὰ σωματεῖα τῶν Ποντίων εἰς μάτην ἀγωνίζονται διὰ νὰ συγκροτήσουν ἕνα ἰσχυρὸν ἑλληνικὸν σῶμα. Δὲν ἔχουν τὴν ἐπιρροὴν ἡ ὁποία ἐχρειάζετο. Ἴσως—ἴσως οἱ πολλοὶ δὲν ἠννόησαν τὴν σημασίαν τῶν προσπαθειῶν τῶν πατριωτικῶν σωματείων καὶ δὲν τὰ ἐνισχύουν ὅπως ἔπρεπε.

Ἡ Ρωσσία μπολσεβικοποιεῖται. Φεύγουν οἱ στρατοί της πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐγκαταλείποντες ὅπλα καὶ πολεμεφόδια καὶ ἰδοὺ ἕτοιμος ὁ Καχριμὰν μπέης μὲ τὰ ἀνταρτικά του σώματα νὰ ἀνακαταλάβῃ τὰ ρωσσοκρατούμενα ἐδάφη καὶ νὰ ἐνσπείρῃ τὸν θάνατον εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις καὶ χωρία.

Οἱ Ἕλληνες ἀρχίζουν τότε νὰ φεύγουν. Ἀκολουθοῦν τοὺς φεύγοντας Ρώσσους καὶ ἔρχονται νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν περιφέρειαν Κάρς, ἐνῷ ἄλλοι διὰ θαλάσσης καταφεύγουν εἰς Βατοὺμ καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς τέως ρωσσικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐνσκήπτει ἡ θύελλα

Εἰς τὴν Τραπεζοῦντα ἔχει ἐνσκήψει πλέον ἡ θύελλα. Μυκῶνται τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, ἄγριος εἶνε ὁ Ἰανουάριος τοῦ 1918, ἀλλὰ ἀγριώτεροι οἱ διῶκται τῶν Χριστιανῶν τσέται, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀναγκάζουν νὰ ζητήσουν τὴν σωτηρίαν των διὰ τῆς φυγῆς.

Τί σημαίνει ἂν εἶνε βαρὺς χειμὼν καὶ ἂν ἡ φύσις μαίνεται. Αἱ τρέμουσαι πρὸ τῆς μαχαίρας τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ὀσμὰν Ἀγᾶ—ἐδῶ πρέπει νὰ ἀνοίξωμεν μίαν παρένθεσιν καὶ νὰ τονίσωμεν ὅτι τὸν Ὀσμὰν Ἀγᾶν ἀναφέρομεν συχνὰ ὄχι διότι αὐτὸς ἦτο πανταχοῦ παρών, ἂν καὶ τὰς περισσοτέρας φορὰς συνέβαινε αὐτό, ἀλλὰ διότι οὗτος εἶνε ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τοῦ αἱμοχαροῦς, τοῦ ἀγρίου, τοῦ ἐκδικητικοῦ διώκτου τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τοῦ Πόντου—ἑλληνικαὶ ψυχαὶ ἐπροτίμησαν τὴν ὀργὴν τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τὴν ὀργὴν ἐκείνου καὶ τριάκοντα καὶ πλέον χιλιάδες Χριστιανῶν ἔφθασαν εἰς τὴν παραλίαν τῆς Τραπεζοῦντος μὲ σκοπὸν νὰ ἀναχωρήσουν διὰ τοὺς λιμένας τῆς Ρωσσίας.

Ὅλοι μαζὶ Ρῶσσοι στρατιῶται καὶ Χριστιανοὶ τοῦ Πόντου κτήνη, ὑποζύγια, μεταγωγικά, μπόγοι, ἔπιπλα κεῖνται φύρδην μίγδην εἰς τὴν παραλίαν ἐπὶ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους καὶ ὅλοι σπεύδουν νὰ ἐγκαταλείψουν μίαν ὥραν γρηγορώτερα τὸν τόπον ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον ἔζησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν, τὸν ὁποῖον ὅμως δὲν ἐδικαιοῦντο πλέον νὰ ὀνομάζουν ἰδικόν των, δὲν ἐδικαιοῦντο πλέον νὰ βλέπουν, νὰ κατοικοῦν.

Φορτηγίδες, καΐκια, βενζινάκατοι κάνουν χρυσὲς δουλειές. Ποῖος λογαριάζει τὰ ἔξοδα προκειμένου νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του; Καὶ πληρώνοντες δυσθεώρητα ναῦλα εἰς τοὺς ἐκμεταλλευτὰς αὐτοὺς τῆς προσφυγικῆς δυστυχίας φεύγουν εἰς διάστημα δύο μηνῶν χιλιάδες ὁλόκληροι Ἑλλήνων πρὸς τὴν Ρωσσίαν. Εἶνε περισσότεροι τῶν 26 χιλιάδων οἱ πρόσφυγες τῆς περιφερείας Τραπεζοῦντος, οἱ ὁποῖοι κατέφυγαν εἰς τὴν Ρωσσίαν, 40 καὶ πλέον χιλιάδες τῆς περιφερείας Χαλδείας καὶ 5 χιλιάδες τῆς Ροδοπόλεως.

Ἀλλὰ καὶ αὐτοί, οἱ ὁποῖοι κατέφυγον εἰς τὰ ἑλληνοκατῳκημένα χωρία τῆς περιφερείας Κάρς δὲν ἔμειναν ἥσυχοι ἀπὸ τοὺς διαρκῶς προχωροῦντας τσέτας. Αἱ προθέσεις τῶν τσετῶν εἶνε προφανεῖς· ἡ μάχαιρά των βάφεται εἰς τὸ αἷμα τῶν Χριστιανῶν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν των καὶ οἱ ἄλλοι τότε συμποσούμενοι μετὰ τῶν ἀνέκαθεν ἐγκατεστημένων ἐκεῖ Ἑλλήνων εἰς 55 χιλιάδας ἀναγκάζονται νὰ καταφύγουν εἰς τὴν Κριμαίαν, εἰς Κουπάν, Μαριούπολιν καὶ ἄλλα ρωσσικὰ κέντρα.

Εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν τραγικὴν περίοδον τοῦ Πόντου ὁ Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Χρύσανθος ἔπαιξε σπουδαῖον ρόλον κατορθώσας νὰ διασώσῃ χιλιάδας Χριστιανῶν ἀπὸ τὴν ἐκτόπισιν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Τούρκους κατὰ τὸν χρόνον τῆς ρωσσικῆς κατοχῆς.

Χάρις εἰς τὰς ἐπεμβάσεις του εἰς τὴν στρατιωτικὴν διοίκησιν τῆς ρωσσοκρατουμένης Τραπεζοῦντος, κάθε κίνδυνος διαρπαγῆς τῆς περιουσίας τῶν Τούρκων ἀπετράπη καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ τῶν παραμεινάντων Τούρκων μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐξησφαλίσθη τελείως.

Ὁ Μητροπολίτης ἐφρόντισε ὅσον ἠδύνατο καλλίτερον διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐπανερχομένων Τούρκων καὶ χιλιάδες Τούρκων προσφύγων ἐτρέφοντο ἐπὶ ἕνα καὶ ἥμισυ ἔτος μὲ τὰ ἐπιδόματα τῆς Μητροπόλεως, τὰ ὁποῖα προήρχοντο ἀπὸ χρήματα τῆς ρωσσικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου.

Οἱ Τοῦρκοι τῆς περιφερείας Τραπεζοῦντος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ρωσσικῆς κατοχῆς δὲν εἶνε τολμηρὸν νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι ὠρκίζοντο εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Χρυσάνθου διὰ τὴν τόσην μέριμναν τὴν ὁποίαν ἔδειξε δι' αὐτοὺς καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Διοικητὴς τῆς Γ' Ὀθωμανικῆς στρατιᾶς Βεχὴπ πασᾶς δὲν ὤκνησε δι' ἐπιστολῆς του νὰ ἐκφράσῃ τὰ συγχαρητήριά του ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε

Εἶνε ἡμῖν τελείως ἀλησμόνητος ἡ ὅλως πατρικὴ καὶ πρόφρων μέριμνα καὶ προστασία τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος ἔναντι τοῦ ὀθωμανικοῦ στοιχείου κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων καὶ τὴν εἴσοδον τῶν ρωσσικῶν τοιούτων εἰς τὴν Τραπεζοῦντα. Δὲν διαφεύγει ἡμᾶς ποσῶς ὅτι πρὸ παντὸς κατὰ τὸ διάστημα τὸ μεσολαβῆσαν μεταξὺ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς εἰσόδου τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων, ἡ ἀποσόβησις παντὸς ἐκτρόπου καὶ ἡ πλήρης ἐξασφάλισις τοῦ ὀθωμανικοῦ στοιχείου ὀφείλεται εἰς τὴν σοφὴν καὶ λελογισμένην πολιτείαν τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος, καθοδηγουμένην ὑπὸ σοφῆς περὶ τὸ κυβερνᾶν τέχνης καὶ δὴ εἰς χαλεπὰς ἡμέρας, ἥτις προσελκύει τὸν θαυμασμὸν ἅμα καὶ τὰς διαπύρους ἡμῶν εὐχαριστίας.

Διοικητὴς Γ' Ὀθωμανικῆς στρατιᾶς

ΒΕΧΗΠ»

Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά, παρὰ τὴν στοργικὴν μέριμναν ὑπὲρ τῶν Τούρκων τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος, παρὰ τὰ συγχαρητήρια τοῦ Βεχὴπ καὶ τὰς διαβεβαιώσεις του ὅτι «ἡ δρᾶσις τῶν τουρκικῶν συμμοριῶν προκαλεῖ τὴν ἀπέχθειάν του» καὶ ὅτι θὰ τοὺς τιμωρήσῃ, οἱ τσέται ἔκαιον καὶ κατέστρεφον τὸ πᾶν καὶ διὰ τὸν μητροπολίτην τὰ δικαστήρια ἐπεφύλασσον μίαν ἀπόφασιν καταδίκης εἰς θάνατον!...

ΑΥΡΙΟΝ:

Ἡ τραγικὴ τύχη τῶν Σουρμένων, Ριζαίου, Ὄφεως. — Ἐρήμην καταδίκαι εἰς θάνατον. — Ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον χαλασμὸς κλπ.

Ἡ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΙΣΤΩΝ ΓΡΑΜΜΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Διὰ τὸν κ. Ὑφυπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας καὶ τὸ Ταμεῖον Προνοίας Ι. Α. Λεωφορείων

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν ὑμῶν τὰ κάτωθι καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν διόρθωσιν τῆς γινομένης ἀδικίας εἰς βάρος ἐντίμων βιοπαλαιστῶν.

Πρὸ 8 περίπου μηνῶν ἐδημιουργήθη νέα γραμμὴ συγκοινωνίας, τῆς Ν. Σμύρνης, εἰς ἥν, κατόπιν συνεννοήσεως τῆς ἐπιτροπῆς Νέας Σμύρνης καὶ ἰδιοκτητῶν αὐτοκινήτων, ἀπεσπάσθησαν ἐκ τῆς γραμμῆς Καλλιθέας 5 ἐν ὅλῳ αὐτοκίνητα ὑπεραρκετὰ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ νέου τούτου συνοικισμοῦ καὶ ἀπὸ συμφώνου μετὰ τοῦ ταμείου Προνοίας ὡρίσθη ὡς τέρμα τῆς διαδρομῆς 200 μέτρα ὑπεράνω τῆς Στροφῆς Καλλιθέας, ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ καὶ ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς ἐν τῷ Συνοικισμῷ ὑπαρχούσης ἀποθήκης ξυλείας, καθ' ὅσον ἡ περισσότερον ἐντὸς τοῦ Συνοικισμοῦ ἄνοδος τῶν αὐτοκινήτων, ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατος, ὡς μὴ ὑπάρχοντος δρόμου, καθ' ὅσον γνωστὸν τυγχάνει ὅτι ὁ Συνοικισμὸς οὗτος ἀνεγειρόμενος ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως δὲν εἶνε ἀκόμη παρὰ μόνον ἀγροί, αἱ δὲ ὑπάρχουσαι οἰκίαι εἶνε κατεσπαρμέναι τῇδε κακεῖσε καὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνος ἡ διαδρομὴ ἐντὸς τῶν ἀγρῶν, διὰ τὰ ἐκτελοῦντα τὴν συγκοινωνίαν αὐτοκίνητα.

Τούτου ἕνεκα ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη ἀπὸ κοινοῦ καθωρίσθη τὸ τέρμα τῆς διαδρομῆς ὀλίγα μέτρα μακρὰν τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ μέχρι τῆς κατασκευῆς κεντρικῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐκ τῆς παραλόγου ἀξιώσεως ὀλίγων ὑφιστάμεθα φθορὰς καὶ ζημίας ἀνεπανορθώτους ἀφοῦ οἱ περισσότεροι τῶν ἰδιοκτητῶν ὀφείλομεν σεβαστὰ ποσὰ διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν αὐτοκινήτων μας ἅτινα πληρώνομεν διὰ μηνιαίων γραμματίων καὶ ἐκ τῶν εἰσπράξεων.

Ἤδη πρὸ μηνός, μερὶς τῶν κατοίκων τοῦ ἄνω Συνοικισμοῦ ἠξίωσεν ὅπως ἡ διαδρομὴ τῶν αὐτοκινήτων ἐπεκταθῇ ἐντὸς τοῦ Συνοικισμοῦ διὰ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἵνα οὕτω ἐξυπηρετῆται, μὲ προφανῆ κίνδυνον καὶ φθορὰν τῶν αὐτοκινήτων, μέρος τῶν κατοίκων, ἄλλως ἐδήλωσεν ὅτι θὰ μποϋκοτάρῃ τὰ αὐτοκίνητα, μὴ ἐπιβαίνοντες τούτων ἀλλὰ τῆς Καλλιθέας ὡς καὶ Φαλήρου, τὰ ὁποῖα διερχόμενα τῆς Λεωφόρου σταθμεύουν πρὸς ἄγραν ἐπιβατῶν, ἀπειλοῦντες ταυτοχρόνως καὶ ὑβρίζοντες ἡμᾶς βαναύσως.

Κατέφυγε δὲ εἰς τὸ ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας καὶ Ταμεῖον Προνοίας ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ παραλόγου τούτου σκοποῦ, τὸ ταμεῖον δὲ ἀνέθεσε εἰς τεχνικὴν ἐπιτροπήν, ἥτις, ἐξετάσασα ἐπιτοπίως τὰ πράγματα, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ ἀξίωσις αὕτη μερίδος τῶν κατοίκων τοῦ Συνοικισμοῦ ἦτο ὅλως διόλου ἀστήρικτος καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἐκπληρωθῇ, πρὸ τῆς κατασκευῆς κεντρικῆς ὁδοῦ, ἀφοῦ ἄλλως τε δὲν ἐξυπηρετεῖ τὸ σύνολον.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, οὗτοι δὲν ἔπαυσαν ἐνεργοῦντες παρασκηνιακῶς, παριστῶντες μονοπλεύρως τὰ πράγματα καὶ τείνει νὰ ληφθῇ ἀπόφασις παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἐντελῶς ἄδικος καὶ μὴ στηριζομένη εἰς τὴν πραγματικὴν ἐν τῷ Συνοικισμῷ κατάστασιν ἀπὸ ἀπόψεως συγκοινωνίας, ἐπίσης δὲ παραπλανοῦν ἰδιοκτήτας ἄλλων γραμμῶν, ἀποζημιωτὰς αὐτοκινήτων, ὅτι ἂν αὐτοὶ ἀνελάμβανον τὴν συγκοινωνίαν θὰ εἶχαν πλεῖστα ὅσα πλεονεκτήματα, πρὸς δὲ καὶ δὲν θὰ ἀπεσύροντο τῆς τε κυκλοφορίας ὡς θὰ συνέβαινεν ἂν παρέμεναν καὶ εἰς ἃς εὑρίσκονται σήμερον γραμμὰς συγκοινωνίας.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως πρὸ πάσης ἀποφάσεως ἀποσταλῇ ἀνώτερος μηχανικὸς τοῦ ὑπουργείου καὶ ἀφοῦ ἐξετάσῃ ἐπιτοπίως τὰ πράγματα ἀποφανθῇ ἐν συνειδήσει ἂν εἶνε δυνατὴ συγκοινωνία διὰ μέσου ἀγρῶν, λόφων καὶ χαραδρῶν.

Ἐπιπροσθέτως φρονοῦμεν, ὅτι ἔδει μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ τοῦ Συνοικισμοῦ, τὴν συγκοινωνίαν νὰ ἐκτελῶσιν ἐναλλὰξ ὅλα τὰ αὐτοκίνητα τῆς γραμμῆς Καλλιθέας, ἐπανερχομένων καὶ τῶν ἤδη γραμμῆς Ν. Σμύρνης εἰς τὴν προτέραν των τῆς Καλλιθέας.

Οἱ ἰδιοκτῆται αὐτοκινήτων Συγκοινωνίας Ν. Σμύρνης

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΠΙΛΣΟΥΔΣΚΙ, Ο ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ο ΔΙΚΤΑΤΩΡ ΕΣΩΣΕ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑΝ Ἢ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΒΕΫΓΚΑΝ;—Ο ΔΙΦΥΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ.—ΠΙΛΣΟΥΔΣΚΙ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕΡΕΒΣΚΥ.—ΔΥΟ ΕΧΘΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΖΙ.—ΠΩΣ ΒΛΕΠΕΙ ΤΟΝ ΠΟΛΩΝΟΝ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ ΕΝΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΤΟΝ ΒΛΕΠΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Ἄρθρον τοῦ διακεκριμένου Ἀμερικανοῦ κριτικοῦ κ. Τ. ΥΜΠΑΡΡΑ

Δι' ὅλον τὸν κόσμον ὁ Πολωνὸς δικτάτωρ Ἰωσὴφ Πιλσοῦδσκι εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀλίγους δικτάτορας ποὺ ἐφάνησαν ἀποτόμως εἰς τὸν μεταπολεμικὸν ὁρίζοντα, ἕνας αὐστηρὸς στρατιώτης, ἕνας ἄνθρωπος δυσανασχετῶν διὰ τοὺς συνταγματικοὺς περιορισμούς, ἕνας περιφρονητὴς τῶν πολιτικῶν δισταγμῶν, ἕνας ἄλλος Μουσσολίνι. Διὰ τοὺς Σλαύους ὅμως, καὶ μάλιστα διὰ τὸν κ. Λαντάου, ὁ ὁποῖος τελευταίως ἐξέδωσεν ἕνα βιβλίο του διὰ τὸν Πολωνὸν δικτάτορα καὶ τὴν σύγχρονον Πολωνίαν, ὁ Πιλσοῦδσκι εἶνε ἐντελῶς ἄλλος ἄνθρωπος. Εἶνε ἕνας στρατιώτης καὶ ἕνας ὀνειροπόλος μαζί· ἕνας δικτάτωρ ἀντίθετος πρὸς τὰς ἀκρότητας τῆς δικτατορίας· ἕνας πολεμιστὴς χαλκέντερος ποὺ γνωρίζει νὰ προχωρῇ πρὸς τὴν νίκην, καὶ ὅμως παραδόξως ἀμφιταλαντεύεται μαζί, διστάζει, καταλαμβάνεται ἀπὸ ἀνεξήγητον ἀδυναμίαν εἰς τὰς κρισίμους στιγμὰς καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ἐπιτυχία στεφανώνῃ τὰς προσπαθείας του.

Ἐκεῖνοι ποὺ παραδέχονται τὸν Πιλσοῦδσκι ὡς τὸν ἀκούραστον προασπιστὴν τῆς πολωνικῆς ἐλευθερίας, ὡς τὴν ἀδυσώπητον Νέμεσιν τῶν πολωνικῶν Κοινοβουλίων, ὡς τὸν δεσποτικὸν δικτάτορα τῆς Πολωνίας, ὡς τὸν ἀσύγκριτον ρυθμιστὴν τῶν μεταπολεμικῶν γεγονότων τοῦ κόσμου, θὰ ἀναγνωρίσουν μὲ δυσκολίαν τὴν φυσιογνωμίαν του εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα ποὺ μᾶς δίδει περὶ αὐτοῦ ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου ποὺ εἴπαμε:

Ὁ κ. Λαντάου μᾶς παρουσιάζει τὸν Πιλσοῦδσκι ὡς ἄνθρωπον προικισμένον μὲ ἐξαιρετικὴν προγνωστικὴν δύναμιν: Ἔχει προΐδει τὰ μεγαλύτερα γεγονότα τῆς ζωῆς του, τὴν ἔκβασιν τῶν μεγαλυτέρων μαχῶν τῆς πατρίδος του. Ἡ ὑπερευαισθησία του ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ διακρίνῃ τὸ πνεῦμα τῶν πραγμάτων καὶ νὰ δημιουργῇ γύρω του πραγματικότητας ποὺ κανεὶς δὲν ἔβλεπεν οὔτε ἐφαντάζετο ποτὲ καὶ ποὺ μόνον εἰς τὴν ἰδικήν του σκέψιν λαμβάνουν ὑπόστασιν καὶ δημιουργοῦνται. Αἱ πιθανότητες τῆς ὑπάρξεως παντὸς πράγματος ἀποτελοῦν τὴν ἰδιαιτέραν, τὴν ἐντελῶς προσωπικὴν πίστιν τοῦ Πιλσοῦδσκι. Ἡ ζωηρά του φαντασία κάμνει πράγματα τὰ πλάσματα τῆς σκέψεώς του. Εἶνε ὁραματιστής· εἶνε μαζὶ προικισμένος καὶ μὲ τὸ χάρισμα τῆς εὐγλωττίας, ἡ ὁποία τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐξωτερικεύῃ τοὺς ὁραματισμούς του. Ὅ,τι φαντάζεται, τὸ βλέπει ἐμπρός του ὡς πραγματικότητα. Μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν του περιστοιχίζεται ἀπὸ φαντάσματα, ἀπὸ τραγικὰς ὀντότητας. Συνομιλεῖ μὲ τὰς ὀντότητας αὐτάς, συναποφασίζει τὰ σχέδιά του· ἔπειτα, ἐμπνέεται καὶ ὁμιλεῖ εἰς στίχους περὶ τοῦ παρελθόντος του, περὶ τῆς παιδικῆς του ζωῆς, περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πολιτικῆς τῆς χώρας του.

Ὁ Πολωνὸς δικτάτωρ Πιλσοῦδσκι.

ʘ

Ὁ σλαῦος αὐτὸς Μουσσολίνι, ὁ ὁποῖος βλέπει φαντάσματα καὶ ὁμιλεῖ μαζί τους, ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος ἀντιμετώπισεν ἀποτελεσματικῶς ἆρά γε τὴν τρομερὰν κρίσιν τοῦ 1920, ὅταν οἱ Μπολσεβίκοι τῆς Ρωσσίας προήλαυνον θριαμβευτικῶς εἰς τὴν Πολωνίαν καὶ ἀπειλοῦσαν νὰ κυριεύσουν τὴν Βαρσοβίαν, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Πολωνίας; Θὰ ἠμποροῦσεν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐὰν ὁ στρατηγὸς Βεϋγκάν, ὁ συνεργάτης αὐτὸς τοῦ Φὸς κατὰ τὸν μεγάλον πόλεμον, δὲν ἐστέλλετο ἀπὸ τὴν Γαλλίαν εἰς τὴν Πολωνίαν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Πιλσοῦδσκι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μεγαλυτέρας ἐντάσεως τῆς ρωσσικῆς εἰσβολῆς;

Αὐτὰ εἶνε τὰ ἐρωτήματα ποὺ θέτουν εἰς τὴν κρίσιν των, τὴν σχετικὴν πρὸς τὸν Πιλσοῦδσκι ὅλοι οἱ μὴ σλαυϊκοὶ λαοὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ λαοὶ αὐτοὶ θεωροῦν τὸν Βεϋγκὰν καὶ ὄχι τὸν Πιλσοῦδσκι ὡς τὸν ἀληθῆ φραγμὸν ποὺ προεβλήθη ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀκατάσχετον προέλασιν τῶν Μπολσεβίκων εἰς τὴν Πολωνίαν.

Ἡ πεποίθησις ὅμως αὐτὴ δὲν εἶνε καὶ πεποίθησις τοῦ βιογράφου καὶ ψυχαναλυτοῦ του συγγραφέως κ. Λαντάου. Διὰ τὸν συγγραφέα αὐτόν, ὁ Πιλσοῦδσκι ὑπῆρξεν ἡ σκέψις ποὺ ἐδημιούργησε τὸ καταστρεπτικὸν διὰ τοὺς εἰσβολεῖς σχέδιον, ὁ Πιλσοῦδσκι ὑπῆρξε καὶ τὸ χέρι ποὺ ἐπραγματοποίησε τὴν καταστροφὴν αὐτήν· ἐνῷ ὁ Βεϋγκὰν ὑπῆρξεν ἕνας ἁπλοῦς βοηθὸς καὶ συνεργάτης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ. Ὁ Πολωνὸς δικτάτωρ ὑπῆρξε, διὰ τὸν Λαντάου, ὁ μόνος ἥρως, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγῶνος τῆς Πολωνίας ἐναντίον τῆς μπολσεβικικῆς Ρωσσίας.

Τὸ ὅτι ὁ Πιλσοῦδσκι ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Πολωνικῶν συνταγμάτων, ποὺ ἀνέκοψαν τὴν ρωσσικὴν προέλασιν καὶ ἔφεραν εἰς δύσκολον θέσιν τοὺς Μπολσεβίκους, εἶνε, βεβαίως, ἀναμφισβήτητον· ἀλλὰ εἶνε δύσκολον νὰ παραδεχθῇ κανεὶς ὅμως, ὅτι ὁ Πολωνὸς δικτάτωρ ἔπαιξε καὶ τὸν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὸ πολωνικὸν δρᾶμα τοῦ 1920, ὅπως παραδέχεται ὁ ἐν λόγῳ βιογράφος του: «Ὁ Πιλσοῦδσκι, γράφει ὁ κ. Λαντάου, διεῖδε τὴν ἐπικειμένην καταστροφήν· διησθάνθη ὅτι ἡ γνῶσις καὶ ἡ δύναμις δὲν ἠμποροῦσαν νὰ συνυπάρξουν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον· διεῖδε τὴν ἀνάγκην τοῦ διχασμοῦ τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως. Ἀνήγγειλε τὴν ἀπόφασιν ποὺ εἶχε λάβει νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν ἄμυναν τῆς Πολωνίας εἰς ἄλλα χέρια. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν ζητημάτων, ποτὲ δὲν ἐδέχετο νὰ ὑποταχθῇ εἰς ἄλλον, ἀνήγγειλεν ἤδη ὅτι ἀπεφάσιζε νὰ μοιρασθῇ μὲ ἄλλον τὴν ἐξουσίαν του διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος του».

Αὐτὰ παραδέχονται οἱ Σλαῦοι, καθὼς καὶ οἱ ὀλίγοι ὑπάρχοντες ἀκόμη ἀπολογηταὶ τῶν δικτατορικῶν καθεστώτων ἀλλὰ οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ Ἀμερικανοί, ἐξ ἀντιθέτου, παραδέχονται καὶ γνωρίζουν πολὺ καλά, ὅτι, κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμὰς τῆς Πολωνίας, ὁ Πιλσοῦδσκι εἶχε χάσει ἐντελῶς τὴν πίστιν εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ ὅτι, χωρὶς τὸν στρατηγὸν Βεϋγκάν, ἡ Πολωνία θὰ ἐχάνετο.

ʘ

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ βιβλίον τοῦ κ. Λαντάου, ἀσχέτως πρὸς τὴν σλαυϊκὴν περὶ Πιλσοῦδσκι ἄποψιν ποὺ ὑποστηρίζει, προσφέρει εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀξιόλογα καὶ ζωντανὰ κεφάλαια περὶ τῆς συνεργασίας τοῦ Πολωνοῦ δικτάτορος μετὰ τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου καὶ Πολωνοῦ πρωθυπουργοῦ Πεντερέβσκυ. Ὅλοι ἐνθυμούμεθα τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν γοητευτικὴν ἐπίδρασιν ποὺ εἶχεν ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν πολιτικῶν τῆς Εὐρώπης ὁ μεγάλος πιανίστας, ὅταν, κατὰ τὸ 1919, ἐστάλη ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Πολωνίας νὰ διεκδικήσῃ τὰ δίκαιά της, εἰς τὸ συνέδριον τῶν Βερσαλλιῶν. Ὁ Πιλσοῦδσκι ἐξηλοτυποῦσε τὸν Πεντερέβσκυ πρὸ τῆς ἀναμφισβητήτου ὅμως ἀξίας εὑρισκόμενος, ἠναγκάσθη νὰ πνίξῃ τὰς προσωπικὰς του σκέψεις καὶ νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς Πολωνίας ὡς τὸν μόνον ἄξιον να κυβερνήσῃ ὑπευθύνως τὰς τύχας τῆς πατρίδος του. Ἡ ὑποχώρησις αὐτὴ τοῦ Πιλσοῦδσκι ὑπῆρξεν ὑστερόβουλος; Ἐργόμενος εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ Πεντερέβσκυ θὰ ἐγίνετο γρηγορώτερα ὑποχείριον ὄργανόν του. Διότι ὁ δικτάτωρ ἐσκέπτετο ὅτι ἡ ξηρότης τῆς πολιτικῆς ἀτμοσφαίρας πολὺ γρήγορα θὰ εὑρίσκετο ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου καὶ πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος, ἐν τῇ δράσει, θὰ ἐκουράζετο καὶ θὰ ἐγκατέλειπεν ὀλιγωρήτως τὴν ἐξουσίαν εἰς αὐτόν. Αὐτὸ ἦτο τὸ βάθος τῆς συνεργασίας τῶν δύο ἐξαιρετικῶν αὐτῶν ἀνδρῶν τῆς Πολωνίας, οἱ ὁποῖοι, παρ' ὅλον τὸ χάσμα ποὺ τοὺς ἐχώριζε, κατώρθωσαν νὰ συνεργασθοῦν ἐπί τινα καιρόν. Ὁ Πεντερέβσκυ παρητήθη κατόπιν τῆς πολιτικῆς ζωῆς, καὶ ἄφησε μόνον εἰς τὴν ἐξουσίαν τὸν ἄνθρωπον τῶν ὀνείρων, τῶν ὁραματισμῶν καὶ τῶν θετικῶν διαισθήσεων.

Ὁ Πεντερέβσκυ ἀπεσύρθη τῆς πολιτικῆς σκηνῆς καὶ ὁ Πιλσοῦδσκι ἴσχυος πλέον ἀπὸ τὸν μόνον τοῦ αὐτὸν ἰσχυρὸν ἀντίπαλον, ἔμεινε μόνος εἰς αὐτήν, διὰ νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς δεσποτικωτέρους δικτάτορας τῆς μεταπολεμικῆς Εὐρώπης.

Τ. ΥΜΠΑΡΡΑ

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΤΟ ΕΤΟΣ 1930 ΕΤΟΣ „ΗΧΗΤΙΚΟΝ"

Τὸ νέον ἔτος ἐχαιρετίσθη ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμο μὲ εὐχὲς ἄπειρες: γιὰ τὴν ἀνάπτυξι τῆς λογοτεχνίας, τῶν τεχνῶν, τοῦ θεάτρου...

Διὰ τὸν κινηματογράφο, «τὴν ἑβδόμη αὐτὴ τέχνη», τί θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ εὐχηθῇ; Γιατί κανεὶς δὲν εἶπε λέξι; Καὶ ὅμως. Ἡ τέχνη αὐτὴ ἐσημείωσε τὸν περασμένο χρόνο ἕνα σημαντικὸ σταθμό.

Οἱ κινούμενες ἐπὶ τῆς ὀθόνης ἀμίλητες σκιές, ἀπέκτησαν φωνήν!...

Πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι παρ' ὅλες τὶς ἀτέλειες ποὺ παρουσίασε καὶ ποὺ ἦταν φυσικές, ὁ ἠχητικὸς κινηματογράφος ἐσημείωσε μιὰ σταθερὰ πρόοδο.

Καὶ τὸ 1930 ὑπόσχεται ἀσφαλῶς τὸν θρίαμβον τοῦ ἠχητικοῦ.

Παρ' ὅλας τὰς ἀντιδράσεις τῶν πρώτων μηνῶν, ὁ ἠχητικὸς ἤρχισε, ἔξω τοὐλάχιστον, νὰ ἐπιβάλλεται καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη οἱ ὁποῖοι τὸν ἐπολέμησαν μὲ πεῖσμα εἰς τὴν ἀρχήν. Καὶ αὐτοὶ τώρα ἤρχισαν νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν νέον βασιλέα τῆς ἐποχῆς.

Οἱ μεμψίμοιροι βέβαια δὲν θὰ λείψουν ποτέ.

Εἰς ὅλα τὰ μέρη, τὰ «στούντιο» ὠργανώθησαν. Μία ἐνεργητικότης πυρετώδης βασιλεύει ἐκεῖ ὅπου μέχρι πρό τινος ἀκόμη ἐβασίλευε ἡ ἀπόλυτος γαλήνη. Ὅλοι οἱ παραγωγοὶ ἐτέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἑκατομμύρια ὁλόκληρα δολλαρίων ἐξοδεύονται χωρὶς ὑπολογισμό, προκειμένου νὰ φθάσῃ ὁ «ἠχητικὸς» εἰς τὸ ἰδεῶδες.

Ὁ μεγάλος συναγωνισμὸς μεταξὺ Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης θὰ φέρῃ, πιστεύουν οἱ πολλοί, τὸν θρίαμβον τοῦ «ἠχητικοῦ».

Ἀπὸ ἕξη μηνῶν, ὠργανώθησαν τεχνικαὶ σχολαὶ μέσα εἰς τὰ ἐργαστήρια, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ καλλιτέρα παρακολούθησις τῶν πολυαρίθμων ἐγκαταστάσεων τοῦ «Ἰδεώδους ἠχητικοῦ».

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλπίζουν ὅλοι, ὅτι ὁ ἠχητικὸς θὰ θριαμβεύσῃ. Καὶ ὅτι ἀπὸ κινηματογραφικῆς ἀπόψεως τὸ ἔτος 1930 θὰ εἶνε ἔτος ἠχητικόν.

ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

θὰ κυκλοφορήσῃ ἡ μεγάλη ἑβδομαδιαία πολιτική, οἰκονομικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις

«ΕΡΓΑΣΙΑ»

ΑΛΦΑ

ΝΤΟΜΑΤΟΜΠΕΛΤΕΣ — ΟΙΝΟΙ ΒΙΣΣΑΝΤΟ — ΦΑΒΑ

ΑΓΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Πώλησις χονδρικὴ καὶ λιανικὴ ΤΙΜΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ε. Γ. Σ. Θ.)

ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ (ὁδὸς Νοταρᾶ 72) ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΘΗΡΑΣ